

[Axel Dam.]

Jeg gør mig nu ikke Haab om at kunne øve nogen Indflydelse paa de ærede Medlemmers principielle Stilling hertil, thi den har de antagelig allerede indtaget.

Jeg skal derfor nøjes med at pege paa, hvor vanskeligt det overhovedet er uholdt at tage Stilling til de Alternativer, der foreligger, og at man navnlig ikke maa nøjes med at se paa de Argumenter, der fremføres for den ene eller den anden Ordning. De var jo alle sammen fornuftige, alle sammen velbegrundede, og man kan ogsaa sige, at de i og for sig alle er sande — men det kommer an paa, om de indeholder hele Sandheden eller udelader en væsentlig Del af den. Jeg vil derfor anbefale dem, der faar den afgørende Indflydelse, ogsaa at have deres Opmærksomhed henvendt paa, hvad man kan kalde de indirekte Virkninger af Ordningen, saaledes at de ikke blot ser paa de i Lovforslaget nævnte og direkte implicerede Seminarier, men ogsaa paa, hvilken Virkning Ordningen kan faa for de øvrige Seminarier.

Selv har jeg i mere end en Menneskealder været knyttet til to af de københavnske Seminarier, et Mandseminarium og et Kvindeseminarium, nemlig Femmers og Blaagaards, og selvfølgelig er jeg stærkt interesseret i disse Institutioners Skæbne. Stiller jeg mig paa det Femmerske Seminariums Standpunkt, er der over for dette Lovforslag intet at beklage sig over, idet der er Tale om en frivillig Ordning, og Staten er ikke blot loyal, saaledes som den ogsaa er det over for de andre Seminarier, med Hensyn til Lærerpersonalets Afskedigelse og Pensionering, men den er det ogsaa med Hensyn til Overtagelse af Bygningen; mange af de andre Seminarier kan komme i store Vanskeligheder, naar de skal afsætte de kostbare Bygninger til anden Anvendelse, idet de umuligt kan faa Dækning for de Udgifter, de har haft.

En anden Sag er det med det andet Seminarium, jeg har været knyttet til, Blaagaards Seminarium. Hvilken indirekte Virkning kan en Ordning som den foreslaede tænkes at faa her? Jeg har hørt sige, at det ikke vil være saa slemt, da man jo mister Jonstrup som Konkurrent og kun faar et halvt Seminarium som Konkurrent i Stedet for, derved at Jonstrup flyttes ind til det nuværende Femmers Seminariums Bygninger og for Halvdelen af Elevernes Vedkommende frekventeres af Kvinder.

Hertil maa dog siges, at Statsseminarierne jo meddeler deres Undervisning

gratis, medens Privatseminarierne er nødt til at tage en Elevbetaling af 250—300 Kr. om Aaret, altsaa 25 Kr. om Maanedens. Dette har ikke været særlig skæbnesvangert hidtil for Konkurrencen med Statsseminarierne, idet disse laa paa saadanne Steder, at Eleverne kom fra forskellige Egne i Landet og maatte have Udgifter til Ophold, Kost og Logi. Men for de københavnske Privatseminarier, hvis Elever for en stor Del har deres Hjem i København, vil det være et slemt Minus i Konkurrencen, naar der 5 Minutters Vej fra et Privatseminarium ligger et Statsseminarium, hvor Eleverne kan blive optaget gratis. Hvis Ordningen gaar igennem, vil jeg i hvert Fald henstille, at man afskaffer denne Ulighed ved at lade Statsseminariet opkræve en tilsvarende Elevbetaling.

Det, der gælder for Blaagaard, vil naturligvis i nogen Grad ogsaa gælde for det andet Mandseminarium i København eller rettere paa Frederiksberg; men her er at tilføje, at dette Seminarium er præget af en bestemt Aandsretning, Indre Mission, og søger sin Tilgang derfra, hvilket vel i nogen Grad vil værne det mod den Konkurrence, som Blaagaard vil blive udsat for.

Hvad det andet Kvindeseminarium i København, Zahles Seminarium, angaar, saa kan dette selvfølgelig ikke tabe ved, at det i Stedet for 1 Konkurrent faar $\frac{1}{2}$.

Endelig er der Spørgsmaalet om det særlige Studenterseminarium i Haderslev. Her har den ærede Ordfører for Det radikale Parti (A. M. Hansen) allerede fremhævet det, som jeg ogsaa vilde have anført over for Venstres ærede Ordfører (Søren P. Larsen), nemlig at det jo aldeles ikke vil skabe nogen Lagdeling, at nogle af Lærerne bliver uddannet paa 2 Aar og andre paa 3 Aar, naar det er den selv samme Eksamen, de uddannes til. Men jeg kan blot ikke indse, hvorfor denne Ordning alene skal gælde et af Statsseminarierne. Hvorfor ikke stille f. Eks. Privatseminarierne frit med Hensyn til, om de vil indrette deres Undervisning saaledes, at de kun optager Studenter og gør dem færdige paa 2 Aar, eller de vil indrette sig med en 3-aarig Uddannelse? Der kan ogsaa indvendes i Tilknytning til, hvad jeg før sagde om Konkurrencen med de københavnske Seminarier — hvad jeg véd efter min Erfaring fra de mange Aar, jeg var Lærer ved Blaagaards Seminarium —, at en meget stor Del af Eleverne er Studenter, og nu kunde det jo tænkes, at de saa deres Fordel ved at søge et Seminarium, hvor Undervisningen er anlagt paa de 2 Aar, selv om de ved de københavnske